

вому рахунку більш жорстку грошово-кредитну політику США, що призведе до підвищення вартості долару в найближчі 3-6 місяців. В першому кварталі 2016 р. золото подорожчало на 16%, що є найбільш рекордними темпами за 30 років, тому частина експертів вважає це лише початком росту цін на золото.

При збереженні нормального економічного стану світової економіки ціна золота може збільшитись до 1300 доларів за трійську унцію. Однак, якщо політичні і економічні ризики у світі будуть зростати, то драг метал отримає додаткову підтримку для росту. В якості підтримуючих факторів для золота можуть стати вихід Великобританії з ЄС, розкол в Іспанії, криза в Євросоюзі, посилення негативної фінансової та економічної ситуації в Китаї, збереження низьких цін на нафту, терористичні погрози. У випадку реалізації таких негативних подій інвестори можуть почати активно купувати золото для свого інвестиційного портфелю, щоб забезпечити безпеку своїх інвестицій від волатильності [70].

3.6. Страховий ринок

Страховик – це організація, яка згідно з отриманою ліцензією бере на себе за певну плату зобов'язання в разі настання страхового випадку відшкодувати страхувальникові завданий збиток або виплатити страхову суму.

Сукупність страховиків, що функціонують у певному економічному середовищі, утворює страхову систему. Її головне завдання – надання страхових послуг. Разом зі споживачами страхових послуг вони утворюють страховий ринок. За формою власності страховики можуть бути державними і приватними. За характером роботи вони поділяються на три групи:

- 1) такі, що страхують життя;
- 2) здійснюють інші види страхування;
- 3) надають виключно перестраховальні послуги.

Державні (публічні) страховики створюються, як правило, від імені уряду, який ними й керує. Серед приватних страховиків у світовій практиці є індивідуальні особи, акціонерні та інші страхові товариства. Співвідношення між державними і приватними страховиками залежить від суспільного устрою країни та економічної політики держави.

Через поширення міжнародної ринкової термінології в нашій країні страховика часто називають компанією, а не страховою організацією.

Страхова компанія – це юридично оформлена одиниця підприємницької діяльності, яка бере на себе зобов'язання страховика і має на це відповідну ліцензію.

В Україні, як і в багатьох інших державах, основу страхової системи становлять компанії у вигляді акціонерних товариств.

Страхові компанії є класичним прикладом консервативних інвесторів фінансового ринку і традиційно орієнтуються на придбання високонадійних фінансових активів (наприклад, державних цінних паперів). Водночас вони є інститутами фінансового захисту фізичних осіб (щодо останніх, то й засобом додаткового соціального забезпечення). Світовий досвід показує, що страхова компанія передусім бере до уваги безпечність інвестицій, а потім – одержання доходу.

Якщо компанія успішно здійснюватиме страхові операції та проводитиме збалансовану інвестиційну політику щодо мінімізації ризику та дохідності, то вона успішно конкуруватиме на ринку. Інвестиційна політика при цьому має доповнювати базову стратегію страхової компанії з метою забезпечення суттєвих конкурентних переваг.

Основними вимогами до прийняття рішень і вибору стратегії управління фінансовими інвестиціями страхової компанії є вимоги до:

- капіталу, що базується на оцінюванні ризику;
- методів оцінювання активів для надання звіту контрольним органам;
- інвестицій.

Інвестиційна політика є первинною щодо формування капіталу, і вже потім визначаються підходи до формування та управління портфелем інвестицій через розміщення страхових резервів.

Серед чинників, що враховуються під час визначення вимог до капіталу, пряме відношення до прийняття рішень з управління портфелем страхової компанії має кредитний ризик активу.

В Україні відповідно до п. 4 ст. 28 Закону України “Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг” Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг (Нацкомфінпослуг), були прийняті “Правила формування, обліку та розміщення страхових резервів за видами страхування, іншими,

ніж страхування життя”, згідно з якими страховик повинен на будь-яку дату мати в наявності суму дозволених категорій активів.

Як зазначалось вище вибір інвестиційної стратегії страхової компанії належить згідно з чинним страховим законодавством України до суми дозволених категорій активів: грошові кошти на поточному рахунку та готівка у касі в обсягах лімітів залишків каси, встановлених НБУ; банківські вклади (депозити); валютні вкладення згідно з валютою страхування; нерухоме майно; акції, облігації, іпотечні сертифікати; цінні папери, що імітуються державою; права вимоги до перестраховиків; інвестиції в економіку України за напрямками, визначеними Кабінетом Міністрів України; банківські метали; інвестиції у довгострокове фінансування (кредитування) житлового будівництва (у разі, якщо страховик здійснює страхування життя); кредити страхувальникам у разі, якщо страховик здійснює страхування життя.

На сучасному етапі згідно даним Нацкомфінпослуг ринок страхових послуг є другим за рівнем капіталізації серед інших небанківських фінансових ринків.

Загальна кількість страхових компаній станом на 30.06.2016 становила 343, у тому числі СК "life"¹ – 45 компаній, СК "non-life" – 298 компаній, (станом на 30.06.2015 – 374 компанії, у тому числі СК "life" – 52 компанії, СК "non-life" – 322 компанії). Кількість страхових компаній має тенденцію до зменшення, так станом на 30.06.2016 порівняно з аналогічною датою 2015 року, кількість компаній зменшилася на 31 СК.

У порівнянні з I півріччям 2015 року на 2 861,5 млн. грн. (21,3%) збільшився обсяг надходжень валових страхових премій, обсяг чистих страхових премій збільшився на 2 150,8 млн. грн. (19,9%). Збільшення валових страхових премій відбулося майже по всім видам страхування, а саме: автострахування (КАСКО, ОСЦПВ, "Зелена картка") (збільшення валових страхових платежів на 753,6 млн. грн. (20,5%)); страхування життя (збільшення валових страхових платежів на 374,8 млн. грн. (39,9%)); страхування вантажів та багажу (збільшення валових страхових платежів на 275,3 млн. грн. (18,4%)); страхування майна (збільшення валових страхових платежів на 265,7 млн. грн. (16,2%)); страхування відповідальності перед третіми особами (збільшення валових страхових платежів на 227,3 млн. грн. (40,8%)); медичне страхування (збільшення валових страхових платежів на 147,6 млн. грн. (14,9%)); страхування кредитів (збільшення

валових страхових платежів на 145,7 млн. грн. (64,5%)); страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ (збільшення валових страхових платежів на 143,4 млн. грн. (15,0%)); страхування від нещасних випадків (збільшення валових страхових платежів на 135,7 млн. грн. (54,6%)); страхування медичних витрат (збільшення валових страхових платежів на 135,7 млн. грн. (66,5%)).

Можна зробити висновок, що вітчизняні підходи до розрахунку нормативу достатності капіталу, які ґрунтуються на нормах дозволених категорій активів, суттєво відрізняються від закордонних, які ґрунтуються на оцінюванні кредитного ризику.

Через те, що для багатьох зобов'язань як суми, так і строки їх виплат наперед невідомі, компанія, яка випустила зобов'язання, повинна завжди мати достатньо коштів для виконання поточних зобов'язань. Крім того, слід мати на увазі, що утримувач зобов'язань може мати право вимагати їх дострокового виконання, навіть якщо це загрожує йому сплатою штрафу. Так, компанії зі страхування життя повинні мати наявні кошти для виплат власнику поліса в разі дострокового розірвання договору з обкладанням його штрафом. У деяких компаніях існує можливість одержання кредиту, тобто власник поліса має право взяти кредит під заставу поліса. Обидва ці чинники також збільшують невизначеність пасивів страхової компанії.

Основні функції страхових компаній, так само як і інших інституційних інвесторів, полягають у такому:

- 1) отримання від інвестованих активів адекватної дохідності;
- 2) підтримка прийнятного рівня перевищення активів над зобов'язаннями або економічного надлишку.

Економічний надлишок (economic surplus) – це різниця між ринковою вартістю активів і ринковою вартістю зобов'язань. Звичайно, під останньою розуміють приведену вартість, тобто дисконтовану за відповідною відсотковою ставкою. Таким чином, зростання відсоткової ставки призводить до зниження приведеної вартості зобов'язань, а зниження ставки – до зростання їх вартості.

3.7. Ринок нерухомості та його оцінка

За визначенням, яке міститься в законодавчих актах України, **нерухоме майно (нерухомість)** – це земельні ділянки, а також об'єкти, розта-